

Brüssel, 16.12.2016
COM(2016) 871 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE,
milles hinnatakse, kui suures osas on liikmesriigid võtnud vajalikke meetmeid, et täita
13. detsembri 2011. aasta direktiivi 2011/93/EL, mis käsitleb laste seksuaalse
kuritarvitamise ja ärakasutamise ning lasteporno vastast võitlust

Sisukord

1.	SISSEJUHATUS.....	4
1.1.	Direktiivi eesmärk ja kohaldamisala	4
1.2.	Aruande eesmärk ja metoodika	6
2.	ÜLEVÕTMISMEETMED	8
2.1.	Süütegude uurimine ja nende kohta süüdistuse esitamine (artiklid 2–9 ja 11–17).....	8
2.1.1.	Mõisted (artikkel 2)	8
2.1.2.	Seksuaalse kuritarvitamisega seotud süüteod (artikkel 3)	8
2.1.3.	Seksuaalse ärakasutamisega seotud süüteod (artikkel 4)	9
2.1.4.	Lastepornoga seotud süüteod (artikkel 5)	10
2.1.5.	Lapse ahvatlemine seksuaalsel eesmärgil (artikkel 6)	11
2.1.6.	Kihutamine ja kaasaaitamine ning katse (artikkel 7)	11
2.1.7.	Vastastikusel nõusolekul põhinevad seksuaaltegevused (artikkel 8)	11
2.1.8.	Raskendavad asjaolud (artikkel 9)	12
2.1.9.	Arestimine ja konfiskeerimine (artikkel 11)	13
2.1.10.	Juriidilise isiku vastutus (artikkel 12)	13
2.1.11.	Juriidilise isiku suhtes kohaldatavad karistused (artikkel 13)	13
2.1.12.	Ohvrile süüdistuse esitamata jätmine või ohvri karistamata jätmine (artikkel 14)	14
2.1.13.	Uurimine ja süüdistuse esitamine (artikkel 15)	14
2.1.14.	Seksuaalse kuritarvitamise või ärakasutamise kahtlusest teatamine (artikkel 16)	15
2.1.15.	Jurisdiktsioon ja kriminaalmenetluste kooskõlastamine (artikkel 17)	15
2.2.	Ohvrite abistamine ja kaitse (artiklid 18–20)	16
2.2.1.	Üldsätted lapsohvritele pakutavate abi-, toetus- ja kaitsemeetmete kohta (artikkel 18)	16
2.2.2.	Ohvri abistamine ja toetamine (artikkel 19)	17
2.2.3.	Lapsohvri kaitse kriminaaluurimises ja -menetluses (artikkel 20)	18
2.3.	Ennetusmeetmed (artiklid 10 ja 21–25)	18
2.3.1.	Süüdimõistvast kohtuotsusest tulenev õiguste äravõtmine (artikkel 10)	18
2.3.2.	Kuritarvitamise võimaluste ja lastega seotud seksiturismi reklaamimise vastased meetmed (artikkel 21)	19
2.3.3.	Ennetavad sekkumisprogrammid või -meetmed (artikkel 22)	20
2.3.4.	Ennetusmeetmed (artikkel 23)	20
2.3.5.	Vabatahtlikkusel põhinevad sekkumisprogrammid või -meetmed kriminaalmenetluse käigus või pärast seda (artikkel 24)	20

2.3.6.	Lastepornot sisaldavate või levitavate veebisaitide vastased meetmed (artikkel 25)	21
3.	KOKKUVÕTE JA EDASISED SAMMUD	22

1. SISSEJUHATUS

Laste seksuaalne kuritarvitamine ja ärakasutamine on eriti rasked kuriteod. Need põhjustavad pikaajalist füüsilist, psühholoogilist ja sotsiaalset kahju kaitsetutele ohvritele, kellel on õigus ja vajadus saada erikaitset ja hoolt. Lisaks sellele tähendab lapse seksuaalset kuritarvitamist esitlev materjal, millele õigusaktides viidatakse kui lastepornole, iga ohvri vastu mitme kuriteo toimepanemist. Esiteks seksuaalne kuritarvitamine, mida on pildistatud või salvestatud. Seejärel, iga kord, kui need pildid või videod üles laaditakse, need ringlusse lastakse või neid vaadatakse, pannakse toime lapse eraelu puutumatus raske rikkumine. Täiendavat traumat tekitab lapsele teadmine, et pilte ja videoid levitatakse ning tema sõbrad või sugulased võivad neid näha.

Tõhus võitlemine nende kuritegude vastu nõuab lõimitud ja terviklikku lähenemisviisi, mis hõlmab **kuritegude uurimist ja nende eest süüdistuse esitamist, ohvrite abistamist ja kaitsmist ning ennetusmeetmeid**.

1.1. Direktiivi eesmärk ja kohaldamisala

Direktiivis järgitakse terviklikku käsitlust, mis on vajalik, et kõnealuste kuritegudega tulemuslikult võidelda, ning kõikehõlmavasse õigusakti on koondatud süütegude uurimist ja süüdistuse esitamist (artiklid 2–9 ja 11–17), ohvrite abistamist ja kaitset (artiklid 18–20) ning ennetusmeetmeid (artiklid 10 ja 21–25) hõlmavad sätted.

Süütegude tõhusaks uurimiseks ja süüdistuste esitamiseks on direktiiviga nähtud ette:

- hulga lapse seksuaalset kuritarvitamist ja ärakasutamist tähendavate olukordade (nii veebis kui ka mujal) kriminaliseerimine (20 erinevat süütegu, artiklid 2–7). Nende hulka kuuluvad uued nähtused, näiteks interneti teel lapsega kontakti otsimine seksuaalsuhte eesmärgil (artikkel 6), seksuaalne kuritarvitamine veebikaamera kaudu ning lapse kuritarvitamist kujutavate piltide vaatamine veebis ilma pilte alla laadimata (artikkel 5, eriti selle lõige 3);
- suuremad karistused. Siseriiklikes õigusaktides sätestatud maksimaalsed karistused ei tohi olla teatud määradest väiksemad (jäädes vahemikku 1–10 aastat vangistust), olenevalt süüteo raskusest (artiklid 3–6). Arvestada tuleb ka mitmeid raskendavaid asjaolusid (artikkel 9);
- aegumistähtaja pikenemine teatud ajani pärast ohvri täisealiseks saamist (artikli 15 lõige 2);
- kohustus tagada õiguskaitse- ja prokuratuuriteenistustele tõhusad vahendid laste seksuaalse kuritarvitamise, laste seksuaalse ärakasutamise ja lastepornoga seotud süütegude uurimiseks, näiteks sellised vahendid, mida kasutatakse organiseeritud ja raskete kuritegude uurimiseks (artikli 15 lõige 3). Õiguskaitseorganitel peab samuti olema võimalik tuvastada kõnealuste süütegude ohvreid (artikli 15 lõige 4);
- (konfidentsiaalsusnõuetest tulenevate) piirangute kõrvaldamine, mis võimaldab nende kutsealade esindajatel, kelle põhitegevus on lastega tegelemine, teatada võimalikust süüteost (artikkel 16);
- jurisdiktsioon süütegude üle, mille on toime pannud uuriva riigi kodanikud, nii et neid oleks võimalik vastutusele võtta nende kodumaal kuritegude eest, mille nad on toime pannud teistes liikmesriikides või kolmandates riikides (artikli 17 lõiked 1–3);
- kahepoolse karistatavuse ja süüteo toimepanemise kohas sellest teatamise tingimuste kaotamine teistes liikmesriikides või kolmandates riikides toimepandud kuritegude menetlemise korral (artikli 17 lõiked 4 ja 5).

Lapsohvrite abistamise ja kaitse kohta sisaldab direktiiv sätteid, millega nõutakse:

- ulatuslike abi-, toetus- ja kaitsemeetmete võtmist eelkõige selleks, et vältida lapsohvritele lisatrauma tekitamist kriminaalasja uurimis- ja menetlustoimingutes osalemisega, nähes muu hulgas ette kindlad normid lapsohvritega vestlemiseks (artiklid 18–20);
- abi ja toetuse andmist kohe, kui on põhjendatult alust kahtlustada süüteo toimepanemist (artikli 18 lõige 2);
- erikaitse tagamist lastele, kes teatavad perekonnasisesest kuritarvitamisest (artikli 19 lõige 1);
- abi ja toe tagamist olenemata sellest, kas laps teeb kriminaalmenetluse käigus koostööd (artikli 19 lõige 2);
- ohvri eraelu puutumatuse, isiku ja kujutise kaitset (artikli 20 lõige 6).

Lõpetuseks sätestatakse direktiivis **kõnealuste kuritegude ennetamiseks**:

- kohustus võtta meetmeid, mis võimaldavad tõkestada süüdimõistatud isiku kutsetegevust, mis hõlmab otseseid ja korrapäraseid kontakte lastega (artikli 10 lõige 1);
- tööandjate õigus nõuda teavet süüdimõistmise või õiguste äravõtmise kohta seoses sellise kutse- või korraldatud vabatahtliku tegevusega, mis hõlmab otseseid ja korrapäraseid kontakte lastega (artikli 10 lõige 2);
- teabevahetuse lihtsustamine riiklike karistusregistrite vahel (süsteemi ECRIS¹ kaudu) eesmärgiga tagada, et tööandjate tehtavad taustakontrollid on täielikud ja hõlmavad teavet kogu ELis toime pandud süütegude kohta (artikli 10 lõige 3);
- nõue, et liikmesriigid rakendaks sekkumisprogramme või -meetmeid, näiteks pakuks ravi süüdimõistatud isikutele ja teistele isikutele, kes usuvad, et nad võivad süüteo toime panna (artiklid 22 ja 24);
- liikmesriikide kohustus tegeleda ennetustegevusega, näiteks võtta hariduslikke meetmeid, suurendada teadlikkust ja koolitada ametnikke (artikkel 23);
- kõikide süüdimõistatud isikute ohtlikkuse ja korduvate rikkumiste ohu kohustuslik hindamine (artikli 24 lõige 4);
- liikmesriikide kohustus tagada nende territooriumil asuvate lastepornot sisaldavate või levitavate veebilehtede viivitamatu kõrvaldamine ning astuda samme väljaspool nende territooriumi asuvate sarnaste veebilehtede kõrvaldamiseks (artikli 25 lõige 1);
- liikmesriikidele võimalus tõkestada nende territooriumil asuvate kasutajate juurdepääs lastepornot sisaldavatele või levitavatele veebilehtedele, võttes selleks erinevaid meetmeid, sealhulgas avalikke meetmeid ja majandusharu isereguleerumisega seonduvaid meetmeid (artikli 25 lõige 2).

¹ Euroopa karistusregistrite infosüsteem, mida reguleerivad nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsus 2009/315/JSK, mis käsitleb karistusregistrite andmete vahetamise liikmesriikidevahelist korraldust ja andmete sisu, ning nõukogu 6. aprilli 2009. aasta otsus 2009/316/JSK Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS) loomise kohta raamotsuse 2009/315/JSK artikli 11 kohaldamiseks. Lisateavet ECRISi kohta leiab veebisaidilt http://ec.europa.eu/justice/criminal/european-e-justice/ecris/index_en.htm.

1.2. Aruande eesmärk ja metoodika

Direktiivi artikli 27 kohaselt peavad liikmesriigid² jõustama direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid ning edastama need komisjonile hiljemalt 18. detsembril 2013.

Käesoleva aruandega täidetakse direktiivi artikli 28 lõikes 1 komisjonile pandud kohustus esitada Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruanne, milles hinnatakse, millises ulatuses on liikmesriigid võtnud direktiivi järgimiseks vajalikke meetmeid³. Aruande eesmärk on anda lühike, kuid sisukas ülevaade peamistest ülevõtmismeetmetest, mida liikmesriigid on võtnud.

Liikmesriikidel on olnud märkimisväärsed raskusi nii ulatusliku ja oluliste eesmärkidega direktiivi ülevõtmisel ja rakendamisel, kuna:

- sellega nõutakse õigusaktide kehtestamist paljudes eri valdkondades, sealhulgas materiaalses karistusõiguses (nt süütegude määratlused ja karistusmäärad, aegumistähtaeg ja juriidiliste isikute vastutus) ning kriminaalmenetlusõiguses (nt eksterritoriaalne jurisdiktsioon, laste osalemine kriminaalmenetluses ja seaduslik esindamine);
- see hõlmab õigusakte täiendavaid ulatuslikke haldusmeetmeid (nt teabele juurdepääsu, liikmesriikide karistusregistrite andmete vahetamise ning politsei- ja kohtuametnike koolitamise kohta, samuti norme lapse kaitse, õiguskaitseorganite ja vanglate kohta) ning
- see puudutab mitmeid osalejaid, mitte üksnes liikmesriikide ametiasutustest (nt valitsemissektori erinevatelt tasemetelt, s.o riiklikult ja piirkondlikult tasemelt), vaid ka koostööpartneritest vabaühendusi (nt lapse seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali levitamise tõkestamiseks loodud vihjeliinide ja teadlikkust suurendavate kampaaniate kaudu), internetiteenuste osutajaid (nt lapse seksuaalset kuritarvitamist kujutava materjali levitamise tõkestamiseks), kliinilisi psühholooge (nt rikkujatele mõeldud sekkumisprogrammide puhul) ja teisi isikuid.

Direktiivi ülevõtmiseks liikmesriikides tuleb koguda teavet asjakohaste õigusaktide ja haldusmeetmete kohta, seda analüüsida, valmistada ette uued õigusaktid või muuta olemasolevaid, tagada õigusaktide vastuvõtmine ning lõpuks esitada aruanne komisjonile.

Komisjonile ametlikult teada antud riiklikud ülevõtmismeetmed näitavad, et direktiiv on üle võetud enam kui 330 enne direktiivi jõustumist kehtinud akti ja ligikaudu 300 uue aktiga, mis on alates 2012. aastast kõigis liikmesriikides kehtestatud.

Liikmesriigid saatsid komisjonile ligikaudu 700 teadet. 70 % neist saadi kätte pärast ülevõtmistähtpäeva ehk 18. detsembril 2013. Sisult hõlmasid need õigusakte (uusi ja muutmisseadusi), haldussätteid ja töökorraldust. Sageli sisaldasid need terveid karistusseadustikke ja muutmisseadusi.

² Siin ja edaspidi tähendab termin „liikmesriigid“ või „kõik liikmesriigid“ liikmesriike, mille suhtes on direktiiv siduv (st kõik ELi liikmesriigid peale Taani). Protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osalenud Taani selle direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes kohaldatav. Kuid Taani suhtes on endiselt kohaldatav ja siduv nõukogu raamotsus 2004/68/JSK. Protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta) artikli 3 kohaselt osalesid mõlemad riigid selle direktiivi vastuvõtmisel ja see on nende suhtes siduv.

³ Direktiivi artikli 28 lõike 2 järgi hinnatakse seda, kuidas on rakendatud artiklit 25, mis käsitleb meetmeid lastepornot sisaldavate või levitavate veebisaitide vastu, eraldi aruandes (COM(2016) 872), mis avaldatakse koos selle aruandega.

Ülevõtmistähtpäevaks oli vaid 12 liikmesriiki teavitanud komisjoni, et on direktiivi ülevõtmise lõpule viinud. Seetõttu alustas komisjon teiste riikide suhtes rikkumismenetlust riiklike ülevõtmismeetmete teatamata jätmise tõttu. Need riigid on **BE, BG, IE, EL, ES, IT, CY, LT, HU, MT, NL, PT, RO, SI** ja **UK**⁴. Kõik rikkumismenetlused olid lõpetatud 8. detsembriks 2016. Riiklike ülevõtmismeetmete vastuvõtmise ja nendest teavitamise viibimise tõttu lükkusid edasi komisjoni analüüs ja ülevõtmisarannete avaldamine.

Aruandes esitatud kirjeldus ja analüüs põhinevad tabelil, mille liikmesriigid olid esitanud 1. novembriks 2016. Arvesse ei ole võetud pärast nimetatud kuupäeva saabunud teateid. Lisaks aruandes märgitud küsimustele võib esineda ka muid ülevõtmisega seotud probleeme ja olla olemas sätteid, millest komisjoni ei ole teavitatud, või tehtud täiendavaid seadusandlikke ja muid muudatusi. Seetõttu ei välista see aruanne mõne sätte komisjonipoolset täiendavat hindamist, et jätkuvalt toetada liikmesriike direktiivi ülevõtmisel ja rakendamisel.

⁴ Selles dokumendis on liikmesriikide nimesid lühendatud kooskõlas järgmiste eeskirjadega: <http://publications.europa.eu/code/et/et-370100.htm>.

2. ÜLEVÕTMISMEETMED

2.1. Süütegude uurimine ja nende kohta süüdistuse esitamine (artiklid 2–9 ja 11–17)

2.1.1. Mõisted (artikkel 2)

Artiklis 2 on määratletud järgmised direktiivis läbivalt kasutatud mõisted: laps, seksuaalse enesemääratlemise iga, lasteporno, lasteprostitutsioon, pornograafiline etteaste ja juriidiline isik.

- Kõikides liikmesriikides peale **Ungari** määratletakse last kui alla 18aastast isikut.
- Seksuaalse enesemääratlemise iga on liikmesriigiti erinev: 14 aastat (**AT, BG, DE, EE, HU ja PT**), 15 aastat (**CZ, FR, HR, PL, SE, SI ja SK**), 16 aastat (**BE, ES, LT, LU, LV, NL ja UK**), 17 aastat (**CY ja IE**) ning 18 aastat (**MT**). **Soomes, Itaalias ja Rumeenias** kehtivad erinevad seksuaalse enesemääratlemise ead, olenevalt süüteo olemusest. **Kreekas** on seksuaalse enesemääratlemise iga erinev vastastikusel nõusolekul põhineva meestevahelise homoseksuaalse tegevuse korral (17 aastat) ning vastastikusel nõusolekul põhineva heteroseksuaalse tegevuse ja naistevahelise homoseksuaalse tegevuse korral (15 aastat).
- **Belgias, Eestis, Hispaanias, Horvaatias, Iirimaa, Itaalias, Kreekas, Küproses, Lätis, Portugalis, Rootsis, Rumeenias, Slovakkias ja Ühendkuningriigis (Gibraltari)** kasutatakse õigusaktides mõistet „lastepornograafia“. Kõik teised liikmesriigid kasutavad erinevaid termineid, näiteks „pornograafiline kujutamine“ (**AT**), „pornograafiline materjal“ (**BG**), „pornograafiline teos“ (**CZ**), „pornograafiline pilt või kujutamine“ (**FR**) jms.
- Lasteprostitutsiooniga seoses on **Küproses ja Slovakkias** lisatud ülevõtmisaktidesse sõnaselge määratlus, mis hõlmab kõiki artikli 2 punktis d toodud elemente. Samas tuleneb **Austrias, Bulgaarias, Kreekas, Leedus, Luksemburgis, Rootsis, Saksamaal, Sloveenias, Tšehhi Vabariigis ja Ühendkuningriigis** mõiste ülevõtmine lasteprostitutsiooniga seotud süütegusid (artikli 4 lõiked 5–7) käsitlevast kohtupraktikast ning muudest allikatest, kuid **Belgias, Eestis, Hispaanias, Horvaatias, Itaalias, Madalmaades, Maltas, Poolas, Portugalis, Prantsusmaal, Rumeenias ja Soomes** tuleneb see üksnes lasteprostitutsiooniga seotud süütegudest.
- Pornograafilise etteaste sõnaselge mõiste on lisatud **Austria, Bulgaaria, Iirimaa, Kreeka, Küprose, Rumeenia, Slovakkia, Ungari ja Ühendkuningriigi (Gibraltari)** õigusaktidesse. Teised liikmesriigid võtavad artikli 2 üle koos artikli 4 lõigetes 2–4 sätestatud süütegudega, tehes otsese viite info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale või kohtupraktikale.
- Üheski liikmesriigis ei hõlma mõiste „juriidiline isik“ riike ega riigivõimu teostavaid avalik-õiguslikke asutusi või avalik-õiguslikke rahvusvahelisi organisatsioone.

2.1.2. Seksuaalse kuritarvitamisega seotud süüteod (artikkel 3)

Artiklis 3 on määratletud tahtlikud teod, mis tähendavad seksuaalse kuritarvitamisega seotud süütegusid.

- Enamik liikmesriike on kehtestanud sätted, mille kohaselt karistatakse lapsele, kes ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka, seksuaaltegevuse näitamise eest seksuaalsel eesmärgil (artikli 3 lõige 2) või seksuaalse kuritarvitamise näitamise eest

seksuaalsel eesmärgil (artikli 3 lõige 3) karistusega, mille määr vastab direktiivis nõutule.

- **Eestis, Iirimaa, Itaalias, Küproses, Leedus, Lätis, Maltas, Poolas, Prantsusmaal, Saksamaal, Sloveenias, Slovakkias ja Tšehhi Vabariigis** on sätestatud süüteod, mille järgi on karistatav lapsega, kes ei ole jõudnud seksuaalse enesemääramise ikka, mis tahes seksuaaltegevuses osalemine sarnaselt artikli 3 lõikega 4. **Austrias, Belgias, Bulgaarias, Hispaanias, Horvaatias, Luksemburgis, Portugalis, Rootsis ja Rumeenias** eristatakse seksuaaltegevust, millega kaasneb penetratsioon, ja seksuaaltegevust, millega penetratsiooni ei kaasne.
- Lapsega seksuaaltegevuses osalemise kohta, kui selleks on kuritarvitatud lapse suhtes saavutatud usaldust, võimu või mõju (artikli 3 lõike 5 punkt i) või lapse eriti kaitsetut olukorda (artikli 3 lõike 5 punkt ii), on suurem osa liikmesriike kehtestanud õigusaktid, mis ei näi hõlmavat kõiki asjaomaseid olukordi, või on ette näinud liiga väikesed karistumäärad.

Kuid enamik liikmesriike on võtnud vastu õigusakti, mille kohaselt on lapsega seksuaaltegevuses osalemise eest, kui selleks on kasutatud sundi, jõudu või ähvardusi, nähtud ette karistumäärad, mis vastavad direktiivis nõutuile (artikli 3 lõike 5 punkt iii). Kui **Küproses, Luksemburgis, Maltas** ja **Saksamaal** mainitakse väljendit „sund, jõud ja ähvardused“, siis teistes liikmesriikides kasutatakse mõisteid „vägivald ja ähvardused“ (**CZ, EL, FI, FR, LT, LU, LV, NL, PT, SE** ja **SK**), „jõud ja ähvardused“ (**BE, BG, DE, HR, HU, IT, PL** ja **SI**), „vägivald ja hirmutamise“ (**ES**), „lapse tahte vastaselt“ (**EE**), „sundimine jõudu kasutades“ (**AT**) ning muud terminoloogiat.

- Mis puudutab sundi, jõudu või ähvardusi kasutades lapse sundimist seksuaaltegevusse kolmanda isikuga (artikli 3 lõige 6), siis **Küprose, Luksemburgi, Madalmaade, Malta, Portugali, Prantsusmaa** ja **Saksamaa** õigusaktides viidatakse otsesõnu süüteo toimepanemisele koos kolmanda isikuga, kuid **Austrias, Bulgaarias, Hispaanias, Iirimaa, Itaalias, Leedus, Rootsis, Rumeenias, Sloveenias, Tšehhi Vabariigis** ja **Ungaris** on see hõlmatud kaudselt või koosseisudes, mis käsitlevad vägistamist, seksuaalset rünnakut või seksuaalset kuritarvitamist, kui sellega kaasneb sunni, jõu või ähvarduste kasutamine.

2.1.3. Seksuaalse ärakasutamisega seotud süüteod (artikkel 4)

Artiklis 4 on määratletud tahtlikud teod, mis tähendavad seksuaalse ärakasutamisega seotud süütegusid.

- Lapse pornograafilises etteastes osalema panemise või osalemiseks värbamise kohta (artikli 4 lõige 2) on **Austrias, Bulgaarias, Hispaanias, Itaalias, Kreekas, Küproses, Leedus, Madalmaades, Maltas, Rumeenias, Saksamaal, Slovakkias ja Ühendkuningriigis (Gibraltaril)** kehtestatud õigusaktid, millega on see direktiivi säte üle võetud. Teistest liikmesriikidest saadud andmed olid ebapiisavad.
- Artikli 4 lõike 3 alusel peavad liikmesriigid muutma karistatavaks lapse pornograafilises etteastes osalema panemise sundi või jõudu kasutades või last sel eesmärgil ähvardades. **Austrias, Bulgaarias, Hispaanias, Iirimaa, Itaalias, Kreekas, Küproses, Leedus, Madalmaades, Maltas, Saksamaal, Slovakkias, Sloveenias** ja **Ühendkuningriigis (Gibraltaril)** kehtivad õigusaktid, millega on see direktiivi säte üle võetud. Liikmesriikides on väljendi „sund, jõud ja ähvardused“ kirjeldamiseks kasutatud erinevat sõnastust. Näiteks **Bulgaarias, Horvaatias, Itaalias, Poolas, Saksamaal, Sloveenias** ja **Ungaris** kasutatakse väljendit „jõud ja

ähvardused“, **Bulgaarias** väljendit „jõud, ähvardused ja tõsine kahju“, **Kreekas** väljendit „sund või vägivald või ähvardused“ ning **Hispaanias** väljendit „kasutades vägivalda või hirmutamist“.

- Artikli 4 lõike 4 alusel on karistatav lapse osalusel toimuva pornograafilise etteaste teadlik jälgimine. **Austrias, Bulgaarias, Hispaanias, Iirimaa, Itaalias, Küproses, Leedus, Maltas, Rumeenias, Saksamaal, Slovakkias, Sloveenias, Soomes ja Ühendkuningriigis (Gibraltari)** kehtivad õigusaktid, millega on see direktiivi sätte üle võetud. Teistest liikmesriikidest saadud andmed olid ebapiisavad.
- Artikli 4 lõike 5 alusel kohustuvad liikmesriigid muutma karistatavaks lapse lasteprostitutsioonis osalema panemise või osalemiseks värbamise või sellest majandusliku kasu teenimise või lapse muul viisil kõnealusel eesmärgil ärakasutamise. **Belgias, Bulgaarias, Hispaanias, Horvaatias, Itaalias, Kreekas, Küproses, Leedus, Luksemburgis, Madalmaades, Maltas, Portugalis, Prantsusmaal, Rootsis, Rumeenias, Saksamaal, Slovakkias, Sloveenias, Tšehhi Vabariigis ja Ühendkuningriigis** kehtivad õigusaktid, millega on see direktiivi sätte üle võetud. Teistest liikmesriikidest saadud andmed olid ebapiisavad.
- Artikli 4 lõike 6 alusel on karistatav lapse lasteprostitutsioonis osalema panemine, kasutades sundi või jõudu või last sel eesmärgil ähvardades. **Austrias, Bulgaarias, Eestis, Hispaanias, Horvaatias, Itaalias, Kreekas, Küproses, Leedus, Luksemburgis, Madalmaades, Maltas, Portugalis, Prantsusmaal, Rumeenias, Saksamaal, Slovakkias, Sloveenias, Tšehhi Vabariigis ja Ühendkuningriigis (Šotimaal)** kehtivad õigusaktid, millega on see direktiivi sätte üle võetud. Teistest liikmesriikidest saadud andmed olid ebapiisavad.
- Artikli 4 lõike 7 alusel on karistatav lasteprostitutsiooni raames lapsega seksuaaltegevuses osalemine. Enamikus liikmesriikides on kehtestatud õigusaktid, millega on see sätte üle võetud. **Iirimaa, Läti, Poola, Portugali, Rootsi, Rumeenia ja Ungari** kohta esitatud andmed olid ebapiisavad.

2.1.4. Lastepornoga seotud süüteod (artikkel 5)

Artiklis 5 on määratletud tahtlikud teod, mis tähendavad lastepornoga seotud süütegusid.

- Artikli 5 lõike 2 alusel on karistatav lasteporno omandamine ja valdamine. Enamiku liikmesriikide (välja arvatud **Austria, Bulgaaria, Hispaania, Küprose, Leedu, Malta, Prantsusmaa, Rumeenia, Sloveenia** ja **Soome**) esitatud teave oli ebapiisav.
- Artikli 5 lõike 3 alusel on karistatav lastepornole info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil teadlikult juurdepääsu taotlemine. Suurem osa liikmesriike on võtnud üle teadliku juurdepääsu taotlemise nõude, ehkki mõni neist kasutab teistsugust terminoloogiat. Näiteks **Saksamaal** kasutatakse väljendit „hankida püüdmine“ ning **Ungaris** väljendit „hankimine ja hoidmine“.
- Artikli 5 lõike 4 alusel on karistatav lasteporno turustamine, levitamine ja edastamine. Enamikus liikmesriikides kasutatakse lasteporno turustamise, levitamise või edastamise kohta teistsugust terminoloogiat. Näiteks on mõistet „edastamine“ tõlgendatud samaväärsena mõistetega „vahendamine“ (**CZ**), „ülekanne“ (**BG** ja **DE**), „levitamine“ (**IT**) või „sellele juurdepääsu lubamine“ (**LT**).
- Artikli 5 lõike 5 alusel on karistatav lasteporno pakkumine, tarnimine ja kättesaadavaks tegemine. Enamikus liikmesriikides kasutatakse mõistete „pakkumine“, „tarnimine“ ja „kättesaadavaks tegemine“ asemel teisi termineid. Näiteks **Tšehhi Vabariigis** kasutatakse mõiste „tarnimine“ asemel termineid

„sissetoomine“, „müümine“ või „muul moel pakkumine“, kuid **Rootsis** kasutatakse üldterminit „[lasteporno] kättesaadavaks tegemine“.

- Artikli 5 lõike 6 alusel on karistatav lasteporno tootmine. Kõik liikmesriigid on ülevõtmisel kasutanud sama mõistet „tootmine“, välja arvatud **Prantsusmaa** („lavastamine ja salvestamine“) ning **Ühendkuningriik** („salvestamine“, „valmistamine“ ja „salvestamise lubamine“).
- Artikli 5 lõiked 7 ja 8 on dispositiivsed sätted, mis käsitlevad artikli 5 kohaldatavust konkreetsete olukordade suhtes. Kõik liikmesriigid peale **Austria, Hispaania, Rootsi, Saksamaa** ja **Ühendkuningriigi** (artikli 5 lõike 7 puhul) ning **Austria** ja **Saksamaa** (artikli 5 lõike 8 puhul) on otsustanud neid mitte rakendada.

2.1.5. Lapse ahvatlemine seksuaalsel eesmärgil (artikkel 6)

Artiklis 6 on määratletud tahtlik tegu, mis tähendab lapse seksuaalsel eesmärgil ahvatlemisega seotud süütegu.

Enamikus liikmesriikides on kehtestatud õigusaktid, millega on see artikkel üle võetud. Andmed olid ebapiisavad **Küprose, Horvaatia, Iirimaa, Luksemburgi, Läti, Poola, Rumeenia, Ungari** ja **Ühendkuningriigi** kohta (seoses artikli 6 lõikega 1), samuti **Belgia, Küprose, Läti** ja **Poola** kohta (seoses artikli 6 lõikega 2).

2.1.6. Kihutamine ja kaasaaitamine ning katse (artikkel 7)

Artikli 7 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et artiklites 3–6 osutatud süütegudele kihutamine ja kaasaaitamine ning nende toimepanemise katse on karistatavad.

- Kõik liikmesriigid on võtnud meetmeid, millega on üle võetud artikli 7 lõige 1.
- Artikli 7 lõige 2 on enamasti võetud üle katset käsitlevate üldsätete kaudu, välja arvatud **Horvaatia, Iirimaa, Küprose, Luksemburgi, Portugali, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa** ja **Soome** puhul, kus on kehtestatud erisätted, mille alusel karistatakse artikli 7 lõikes 2 loetletud seksuaalsüütegude katse eest.

2.1.7. Vastastikusel nõusolekul põhinevad seksuaaltegevused (artikkel 8)

Artikkel 8 sisaldab kolme dispositiivset sätet, mis käsitlevad vastastikusel nõusolekul põhinevaid seksuaaltegevusi. **Küproses** ja **Ühendkuningriigis** (**Inglismaal** ja **Walesis**) on otsustatud kohaldada kõiki kolme, kuid **Belgias, Bulgaarias, Eestis, Iirimaal, Luksemburgis, Lätis, Madalmaades, Maltas, Poolas, Slovakkias** ja **Tšehhi Vabariigis** seevastu mitte ühtegi.

- **Austria, Hispaania, Horvaatia, Itaalia, Kreeka, Küpros, Leedu, Läti, Portugal, Rootsi, Rumeenia, Sloveenia, Soome, Ungari** ja **Ühendkuningriik** (**Inglismaa, Wales** ja **Põhja-Iirimaa**) on otsustanud kohaldada artikli 8 lõiget 1.
- **Horvaatia, Küpros, Rootsi** ja **Ühendkuningriik** (**Inglismaa, Wales** ja **Šotimaa**) on otsustanud kohaldada artikli 8 lõiget 2.
- Artikli 8 lõiget 3 on otsustanud kohaldada **Austria, Horvaatia, Küpros, Saksamaa, Soome** ja **Ühendkuningriik**. **Saksamaal, Soomes** ja **Ühendkuningriigis** kohaldatakse seda sätet nii lasteporno valdamise kui ka tootmise suhtes, **Prantsusmaal** aga üksnes lasteporno tootmise suhtes.

2.1.8. Raskendavad asjaolud (artikkel 9)

Artiklis 9 on määratletud olukorrad, mida võib käsitada artiklites 3–7 osutatud süütegude puhul raskendavate asjaoludena.

Enamikus liikmesriikides on raskendavate asjaolude kohaldamise olukordi õigusaktides kirjeldatud. Erandiks on mõned kõnealuse artikli sätted **Iirimaa** ja **Ühendkuningriigis** (**Inglismaa**, **Walesis**, **Põhja-Iirimaa** ja **Šotimaal**), kus kohtutel on karistuse määramisel suurem suvaõigus võtta arvesse raskendavaid asjaolusid.

- Artikli 9 punktis a käsitletakse süütegeusid, mis on toime pandud lapse suhtes, kes oli eriti kaitsetus olukorras, sõltuvussuhtes või füüsiliselt või vaimselt teovõimetu. Enamikus liikmesriikides on kehtestatud õigusaktid, millega on see säte üle võetud. Teave **Belgia**, **Hispaania**, **Iirimaa**, **Luksemburgi**, **Poola**, **Saksamaa**, **Sloveenia** ja **Ühendkuningriigi** (**Inglismaa**, **Walesi**, **Šotimaa** ja **Gibraltari**) kohta oli ebaselge.
- Artikli 9 punkt b käsitleb süütegeusid, mille on toime pannud lapse pereliige, lapsega koos elav isik või lapse suhtes usaldust või võimu kuritarvitanud isik. Enamikus liikmesriikides on kehtestatud õigusaktid, millega on see säte üle võetud. Teave **Austria**, **Belgia**, **Bulgaaria**, **Hispaania**, **Iirimaa**, **Leedu**, **Luksemburgi**, **Poola**, **Rumeenia**, **Saksamaa**, **Sloveenia** ja **Ühendkuningriigi** (**Inglismaa**, **Walesi**, **Šotimaa** ja **Gibraltari**) kohta oli ebaselge.
- Artikli 9 punkti c kohaselt tuleb raskendava asjaoluna käsitada olukorda, kus süüteo on toime pannud mitu isikut koos tegutsedes. Kui **Horvaatias**, **Küproses** ja **Itaalias** viidatakse sõnaselgelt mitmele koos tegutsevale isikule, siis teistes liikmesriikides kasutatakse erinevat terminoloogiat. Näiteks **Belgias** on öeldud „üks või mitu isikut“, **Bulgaarias**, **Kreekas**, **Madalmaades**, **Maltas** ja **Portugalis** „kaks või enam isikut“ ning **Rootsis** ja **Saksamaal** „rohkem kui üks isik“.
- Artikli 9 punkti d järgi tuleb süüteo eest karistada rangemalt, kui see on toime pandud kuritegeliku ühenduse raames. Enamikus liikmesriikides on kehtestatud õigusaktid, millega on see säte koos mõistega „kuritegelik ühendus“ üle võetud, kusjuures **Maltas** on viidatud otse nõukogu 24. oktoobri 2008. aasta raamotsusele 2008/841/JSK organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse kohta.
- Artikli 9 punkti e kohaselt peaks raskendava asjaoluna käsitama olukorda, kus süüteo on pannud toime isik, kes on varem samaväärse süüteo eest süüdi mõistetud. **Austrias**, **Belgias**, **Horvaatias**, **Itaalias**, **Lätis**, **Portugalis**, **Slovakkias** ja **Tšehhi Vabariigis** on see ette nähtud üldise raskendava asjaoluna, sõltumata sellest, kas järgnev süütegu on samaväärne. Samas peab **Bulgaarias**, **Eestis**, **Hispaanias**, **Küproses**, **Maltas**, **Poolas**, **Soomes** ja **Ungaris** olema toime pandud samaväärne süütegu. **Leedus** ja **Prantsusmaal** on ette nähtud mõlemad võimalused (samaväärsed süüteod ja omavahel mitteseotud süüteod).
- Artikli 9 punktis f on raskendava asjaoluna sätestatud olukord, kus rikkuja on tahtlikult või kergemeelsuse tõttu seadnud ohtu lapse elu. Enamikus liikmesriikides on kehtestatud õigusaktid, millega on see säte üle võetud. Teave **Belgia**, **Hispaania**, **Iirimaa**, **Itaalia**, **Läti**, **Prantsusmaa**, **Slovakkia**, **Soomes**, **Tšehhi Vabariigi** ja **Ühendkuningriigi** kohta oli ebaselge.
- Artikli 9 punkti g järgi tuleks kaaluda raskema karistuse määramist, kui süütegu hõlmas rasket vägivalda või sellega põhjustati lapsele suurt kahju. Enamikus liikmesriikides on kehtestatud õigusaktid, millega on see säte üle võetud. Teave **Bulgaaria**, **Hispaania**, **Iirimaa**, **Leedu**, **Soomes** ja **Ühendkuningriigi** (**Šotimaa**) kohta oli ebaselge.

2.1.9. Arestimine ja konfiskeerimine (artikkel 11)

Artikli 11 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et nende pädevatel asutustel on õigus arestida ja konfiskeerida artiklites 3, 4 ja 5 osutatud süütegudeks kasutatud vahendid ning kuritegelikul teel saadud tulu.

Kui mõned liikmesriigid (**BG, CY, DE, HR, FR, IT, LU ja SI**) on kehtestanud konkreetsed sätted arestimise ja konfiskeerimise kohta artiklites 3, 4 ja 5 osutatud süütegude korral, siis ülejäänud liikmesriikides toetutakse üldistele arestimist ja konfiskeerimist käsitlevatele karistusõiguse normidele, mis kehtivad kõikide kuritegude kohta.

Kõikide liikmesriikide riigisiseste õigusaktidega on hõlmatud nii kuriteovahendid kui ka kuritegelikul teel saadud tulu.

2.1.10. Juriidilise isiku vastutus (artikkel 12)

Artikkel 12 kohustab liikmesriike tagama, et juriidilist isikut saab vastutusele võtta artiklites 3–7 osutatud süütegude eest.

- **Küproses, Leedus ja Poolas** kasutatakse sama või peaaegu sama sõnastust, mis direktiivi artikli 12 lõike 1 punktides a–c, kuid teistes liikmesriikides kasutatakse teistsuguseid termineid. Näiteks on liikmesriigid artikli 12 lõike 1 punkti b ülevõtmisel väljendi „õigus teha juriidilise isiku nimel otsuseid“ asemel kasutanud mõisteid „juhatajad“, „direktorid“ või „juhatas“.
- Artikli 12 lõikega 2 nõutav vastutus on kehtestatud peaaegu kõikides liikmesriikides. Teave **Bulgaaria, Iirimaa, Luksemburgi, Madalmaade, Portugali ja Tšehhi Vabariigi** kohta oli ebaselge.
- Seoses artikli 12 lõikega 3 on kõikides liikmesriikides sätestatud võimalus alustada koos juriidilise isiku vastutusele võtmisega kriminaalmenetlust ka füüsiliste isikute suhtes, kes on süüteo toimepanijad, sellele kihutajad või kaasaaitajad. Kuid **Iirimaa** ja **Portugali** esitatud teabest jäi ebaselgeks, millised süüteod on asjaomase sättega hõlmatud.

2.1.11. Juriidilise isiku suhtes kohaldatavad karistused (artikkel 13)

Artikli 13 kohaselt kohustuvad liikmesriigid kehtestama artikli 12 lõike 1 või 2 alusel vastutusele võetud juriidilistele isikutele karistused ning nad võivad kohaldada karistusi, mis on sätestatud artikli 13 lõike 1 punktides a–e.

- Seoses artikli 13 lõikega 1 on kõik liikmesriigid kehtestanud juriidilistele isikutele haldus- või kriminaalkaristused. Mõnes liikmesriigis (**BE, CZ, FR, PL, RO ja SK**) on otsustatud kehtestada ka lisakaristus, avaldades või pannes välja selle otsuse/kohtuotsuse, millega juriidiline isik on kuriteos süüdi mõistetud. Enamik liikmesriike, välja arvatud **Bulgaaria, Eesti, Iirimaa, Saksamaa, Soome ja Ühendkuningriik (Inglismaa, Wales, Põhja-Iirimaa ja Gibraltar)**, on otsustanud võtta üle vähemalt ühe artikli 13 lõike 1 punktides a–e sätestatud võimaluse.
- Enamiku liikmesriikide õigusaktides ei ole erinorme artikli 13 lõike 2 ülevõtmiseks, kuid artikli 12 lõike 2 alusel vastutusele võetud juriidilistele isikutele on ette nähtud samad karistused mis artikli 12 lõike 1 alusel vastutusele võetud juriidilistele isikutele. Üksnes **Kreekas** on kehtestatud konkreetne ülevõtmismeede ja seetõttu ei kohaldata seal mõlema juhu suhtes samu karistusi.

2.1.12. Ohvrile süüdistuse esitamata jätmine või ohvri karistamata jätmine (artikkel 14)

Artikli 14 kohaselt peavad liikmesriigid võtma vajalikud meetmed tagamaks, et pädevatel riiklikel asutustel on volitused jätta seksuaalse kuritarvitamise ja seksuaalse ärakasutamise lapsohvrile süüdistus esitamata või karistus määramata kuritegelikus tegevuses sunnitud osalemise eest, kui see tulenes otseselt asjaolust, et ohvri suhtes oli toime pandud selline kuritegu.

Enamikus liikmesriikides on kehtestatud õigusaktid, millega on see säte üle võetud. Teave **Hispaania, Luksemburgi, Malta, Poola ja Slovakkia** kohta oli ebaselge.

2.1.13. Uurimine ja süüdistuse esitamine (artikkel 15)

Artiklis 15 on sätestatud meetmed artiklites 3–7 osutatud süütegude uurimiseks või nende eest süüdistuse esitamiseks.

- Artikli 15 lõike 1 alusel võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3–7 osutatud süütegude uurimine või nende eest süüdistuse esitamine ei sõltu ohvri või tema esindaja teatest ega kuriteo asjaolude kohta avalduse tegemisest ning et kriminaalmenetlust võib jätkata ka juhul, kui kõnealune isik on oma tunnistuse tagasi võtnud. Kui **Küprose, Madalmaade, Poola ja Portugali** riigisisestes õigusaktides on sõnaselgelt järgitud artikli 15 lõikes 1 toodud põhimõtet, siis **Austrias, Belgias, Bulgaarias, Eestis, Hispaanias, Horvaatias, Itaalias, Kreekas, Leedus, Luksemburgis, Lätis, Maltas, Prantsusmaal, Rootsis, Rumeenias, Saksamaal, Slovakkias, Sloveenias, Soomes, Tšehhi Vabariigis ja Ungaris** on see säte võetud üle uurimise alustamist või süüdistuse esitamist reguleerivate karistusõiguse üldsätetega. **Ühendkuningriigis (Inglismaal, Walesis, Põhja-Iirimaal ja Šotimaal)** võib prokurör alustada või jätkata kriminaalmenetlust, kui ta leiab, et on piisavalt tõendeid, mille tõttu on süüdimõistmise väljavaade reaalne, ning süüdistuse esitamine on avalikes huvides. **Iirimaal** rakendatakse sama avaliku huvi põhimõtet.
- Artikli 15 lõike 2 kohaselt peavad liikmesriigid võtma vajalikud meetmed, et piisava tähtsaja jooksul pärast ohvri täisealiseks saamist oleks võimalik esitada süüdistus. **Austrias, Belgias, Eestis, Hispaanias, Horvaatias, Iirimaal, Kreekas, Küproses, Lätis, Maltas, Poolas, Rootsis, Rumeenias, Sloveenias, Ungaris ja Ühendkuningriigis** kehtivad õigusaktid, millega on see säte üle võetud. **Bulgaarias, Itaalias, Leedus, Madalmaades, Saksamaal, Slovakkias, Soomes ja Tšehhi Vabariigis** hakkab aegumistähtaeg mõne süüteo puhul kulgema selle toimepanemisest. See tähendab, et lapsohvritel, eriti väga noorena väärkoheldud ohvritel, ei pruugi pärast täisealiseks saamist olla piisavalt aega, et saavutada süüdistuse esitamine.
- Artikli 15 lõike 3 järgi peavad liikmesriigid tagama, et süütegude uurimiseks ja nende eest süüdistuse esitamiseks on olemas tõhusad uurimisvahendid. Kui **Kreeka ja Küprose** õigusaktides kajastatakse sõnaselgelt artikli 15 lõiget 3, siis enamik teisi liikmesriike on selle üle võtnud mitmete kriminaalmenetluse seadustiku sätetega.
- Artikli 15 lõike 4 järgi peavad liikmesriigid võtma vajalikud meetmed, et uurimisüksused või -talitused saaksid püüda tuvastada süütegude ohvrid, analüüsides selleks eelkõige lastepornot sisaldavat materjali. Enamikus liikmesriikides on kehtestatud meetmed, millega on see säte üle võetud. Teave **Bulgaaria, Eesti, Iirimaa, Leedu, Prantsusmaa, Portugali, Slovakkia, Tšehhi Vabariigi, Ungari ja Ühendkuningriigi (Gibraltari)** kohta oli ebaselge.

2.1.14. Seksuaalse kuritarvitamise või ärakasutamise kahtlusest teatamine (artikkel 16)

Artikli 16 eesmärk on tagada, et nende kutsealade esindajad, kelle põhitegevus on lastega tegelemine, saavad süütegudest teatada (artikli 16 lõige 1) ning julgustada isikut, kes teab, et on toime pandud kõnealune süütegu või kahtlustab seda, süüteost teatama (artikli 16 lõige 2).

- Seoses artikli 16 lõikega 1 on **Horvaatia, Malta, Portugali, Sloveenia ja Ühendkuningriigi (Inglismaa, Walesi, Põhja-Iirimaa ja Gibraltari)** õigusaktides sätestatud üldine kohustus süütegudest teatada. Kuid enamiku liikmesriikide õigusaktides sisaldub erisäte süütegudest teatamise kohta eesmärgiga kaitsta lapsi (**AT, BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FI, HU, IT, LT, LV, NL, RO ja SE**). Lisaks sellele on **Bulgaarias, Itaalias, Kreekas, Küproses, Lätis, Rootsis, Rumeenias, Saksamaal, Slovakkias, Soomes, Tšehhi Vabariigis ja Ungaris** sätestatud teatud kutsealade esindajate (näiteks õpetajate, arstide, psühholoogide, meditsiiniõdede) erikohustus teavitada pädevaid ametiasutusi.
- Mõnes liikmesriigis (**AT, BE, BG, EL, FI, HR, HU, IT, LU, PL ja SI**) on artikli 16 lõige 2 võetud üle üldsättega, mis kohustab või julgustab süütegudest teatama ja/või aitama abi vajavaid inimesi. Teistes liikmesriikides (**BG, CY, CZ, EE, ES, FR, HR, LT, LV, NL, PT, RO, SE ja SK**) on see üle võetud konkreetsema õigusnormiga, mis kohustab teatama laste vastu toime pandud süütegudest. **Ühendkuningriigis (Inglismaal, Walesis, Põhja-Iirimaa ja Šotimaal)** kasutatakse õigusaktides sätestamata meetmeid.

Inimesi ärgitatakse väärkohtlemisest teatama peamiselt abitelefoni/vihjeliini kaudu. Näiteks **Belgias** on selleks lastekeskne telefon (number 116000) või **Leedus** lasteliin (116111).

2.1.15. Jurisdiktsioon ja kriminaalmenetluste kooskõlastamine (artikkel 17)

Artiklis 17 on sätestatud normid liikmesriikide jurisdiktsiooni kehtestamise kohta direktiivis loetletud süütegude puhul.

- Artikli 17 lõige 1 käsitleb jurisdiktsiooni olukorras, kus süütegu on osaliselt või tervikuna pandud toime liikmesriigi territooriumil või kus teo toimepanija on liikmesriigi kodanik. Enamikus liikmesriikides on kehtestatud õigusaktid, millega on see säte üle võetud. Teave **Iirimaa, Küprose, Läti, Madalmaade, Portugali, Sloveenia ja Ühendkuningriigi (Gibraltari)** kohta oli ebapiisav.
- Artikli 17 lõike 2 alusel võib liikmesriik kehtestada laiema jurisdiktsiooni süütegude üle, mis on toime pandud väljaspool tema territooriumi. Näiteks kui süütegu on pandud toime tema kodaniku vastu või isiku vastu, kelle peamine elukoht asub tema territooriumil (artikli 17 lõike 2 punkt a), süütegu on toime pandud tema territooriumil asutatud juriidilise isiku kasuks (artikli 17 lõike 2 punkt b) või süüteo toimepanija peamine elukoht asub tema territooriumil (artikli 17 lõike 2 punkt c). Enamikus liikmesriikides on otsustatud rakendada artikli 17 lõike 2 punktis a (**AT, BE, BG, CZ, EE, EL, ES, FI, FR, HR, HU, IT, MT, NL, PL, PT, RO, SI ja SK**) ja punktis c (**AT, BE, ES, FI, FR, HR, IE, LT, LU, LV, MT, NL, PT, RO, SE ja SK**) sätestatud võimalusi, kuid mõnes on otsustatud kasutada ka artikli 17 lõike 2 punktis b sätestatud võimalusi (**CY, CZ, ES, HR, IT, LV, MT, PL, PT, RO ja SI**).
- Artikli 17 lõike 3 järgi peavad liikmesriigid tagama, et nende jurisdiktsioon hõlmab olukordi, kus süütegu on toime pandud info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil, millele pääseti juurde nende territooriumilt, olenemata sellest, kas selline tehnoloogia asub nende territooriumil. Kui **Kreekas, Küproses, Maltas ja Portugalis** on olemas

erisäte, mille sõnastus järgib direktiivi oma ning milles viidatakse otseselt info- ja kommunikatsioonitehnoloogia abil toime pandud süütegudele, siis **Austrias, Belgias, Bulgaarias, Eestis, Hispaanias, Horvaatias, Iirimaa, Itaalias, Leedus, Prantsusmaal, Rumeenias, Saksamaal, Slovakkias, Sloveenias, Soomes, Ungaris** ja **Ühendkuningriigis** kasutatakse üldsätet, millega on kehtestatud jurisdiktsioon nende territooriumil toime pandud kuritegude üle.

- Artikli 17 lõikega 4 keelatakse väljaspool asjaomase liikmesriigi territooriumi toime pandud kuritegude menetlemisele kahepoolse karistatavuse nõude kehtestamine, kui teo toimepanija on liikmesriigi kodanik. **Bulgaarias, Itaalias, Lätis, Maltas, Slovakkias, Tšehhi Vabariigis, Ungaris** ja **Ühendkuningriigis** (**Inglismaal, Walesis** ja **Põhja-Iirimaa**) ei ole sätestatud kahepoolse karistatavuse nõuet mingi süüteo üle oma jurisdiktsiooni kehtestamisel. Hoolimata sellest, et **Austrias, Belgias, Eestis, Hispaanias, Horvaatias, Kreekas, Leedus, Luksemburgis, Madalmaades, Prantsusmaal, Rootsis, Saksamaal** ja **Soomes** kehtib kahepoolse karistatavuse klausel, on neis riikides ette nähtud konkreetset erandid kõikide artikli 17 lõikes 4 märgitud süütegude suhtes.
- Artikli 17 lõike 5 järgi peavad liikmesriigid tagama, et nende jurisdiktsiooni teostamine ei sõltu tingimusest, et kriminaalmenetlust saab alustada alles pärast ohvri poolt teate esitamist süüteo toimepanemise kohas või pärast süüteost teatamist riigi poolt, kelle territooriumil süütegu toime pandi. Enamikus liikmesriikides on kehtestatud õigusaktid, millega on see säte üle võetud. Teave **Luksemburgi** ja **Sloveenia** kohta oli ebapiisav.

2.2. Ohvrite abistamine ja kaitse (artiklid 18–20)

2.2.1. Üldsätted lapsohvritele pakutavate abi-, toetus- ja kaitsemeetmete kohta (artikkel 18)

Artikliga 18 on kehtestatud üldsätted lapsohvritele pakutavate abi-, toetus- ja kaitsemeetmete kohta.

- Artikli 18 lõike 1 kohaselt pakutakse lapsohvritele abi, toetust ja kaitset, võttes arvesse lapse huvisid. Enamikus liikmesriikides on kehtestatud õigusaktid, millega on see säte üle võetud. Teave **Belgia, Läti, Saksamaa** ja **Sloveenia** kohta oli ebapiisav.
- Artikli 18 lõike 2 alusel on liikmesriigid kohustatud võtma vajalikud meetmed tagamaks, et laps saab abi ja toetust kohe, kui pädevatel asutustel on põhjendatult alust arvata, et laps võib olla süüteo ohver. Ligikaudu pooltes liikmesriikides on kehtestatud meetmed, millega on see säte üle võetud. Teave **Austria, Belgia, Bulgaaria, Hispaania, Itaalia, Kreeka, Luksemburgi, Madalmaade, Poola, Prantsusmaa, Saksamaa, Sloveenia** ja **Ühendkuningriigi** (**Inglismaa, Walesi, Põhja-Iirimaa** ja **Šotimaa**) kohta oli ebapiisav.
- Artikli 18 lõike 3 järgi peavad liikmesriigid tagama, et kui ei ole teada isiku vanus ja on põhjust arvata, et ta on laps, käsitatakse kõnealust isikut lapsena, et ta saaks viivitamatult abi, toetust ja kaitset. Kui seda sätet ülevõtvate õigusaktide sõnastus **Bulgaarias, Kreekas, Küproses** ja **Leedus** on väga sarnane direktiivi sõnastusega, siis **Eesti, Hispaania, Horvaatia, Läti, Malta, Portugali, Rumeenia** ja **Ühendkuningriigi** (**Inglismaa, Walesi** ja **Gibraltari**) õigusaktid sisaldavad üldist alaealisuse eeldust ohvri kasuks, kuni pole tõendatud vastupidist. Teave **Austria, Belgia, Iirimaa, Itaalia, Luksemburgi, Poola, Prantsusmaa, Rootsi, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Tšehhi Vabariigi, Ungari** ja **Ühendkuningriigi** (**Šotimaa**) kohta oli ebapiisav.

2.2.2. Ohvri abistamine ja toetamine (artikkel 19)

Artikliga 19 on kehtestatud üldsätted lapsohvritele ja nende perekondadele pakutavate abi-, toetus- ja kaitsemeetmete kohta.

- Artikli 19 lõike 1 järgi tagavad liikmesriigid, et ohvrile pakutakse abi ja toetust enne kriminaalmenetlust, selle ajal ning asjakohase aja jooksul pärast seda ning eelkõige tagatakse nende laste kaitse, kes teatavad perekonnasisestest kuritarvitamise juhtudest. Enamikus liikmesriikides on kehtestatud õigusaktid, millega on see säte üle võetud. **Iirimaa, Itaalia, Läti, Poola, Rumeenia, Saksamaa, Sloveenia, Slovakkia ja Ungari** esitatud teave oli ebapiisav.
- Artikli 19 lõike 2 järgi peavad liikmesriigid võtma vajalikud meetmed tagamaks, et lapsohvrile pakutavat abi ja toetust ei muudeta sõltuvaks sellest, kas ta soovib teha koostööd kriminaaluurimises, süüdistuse esitamisel või kohtumenetluses. Kui **Kreeka, Küprose, Malta ja Ühendkuningriigi (Inglismaa, Walesi ja Gibraltar)** õigusaktides kasutatakse direktiiviga väga sarnast sõnastust, siis enamikus liikmesriikides (**AT, BE, BG, CZ, EE, ES, FI, FR, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, NL, PL, PT, RO, SE, SK ja UK (Põhja-Iirimaa ja Šotimaa)**) on abi ja toetuse kohta kasutatud erisuguseid sätteid. **Saksamaa ja Sloveenia** esitatud teave oli ebapiisav.
- Artikli 19 lõike 3 kohaselt tagavad liikmesriigid, et erimeetmed lapsohvri abistamiseks ja toetamiseks võetakse pärast iga lapsohvri konkreetse olukorra hindamist, võttes nõuetekohaselt arvesse lapse seisukohti, vajadusi ja huve. Enamikus liikmesriikides on kehtestatud meetmed, millega on see säte üle võetud⁵. **Itaalia, Kreeka, Leedu, Luksemburgi, Läti, Madalmaade, Poola, Saksamaa, Sloveenia ja Ühendkuningriigi (Šotimaa)** esitatud teave oli ebapiisav.
- Artikli 19 lõike 4 järgi käsitatakse seksuaalsüütegude lapsohvreid raamotsuse 2001/220/JSK kohaselt eriti kaitsetute ohvritena. Raamotsust asendab alates 2012. aastast ohvrite õiguste direktiiv.⁶ Enamikus liikmesriikides on võetud meetmed, millega on see säte üle võetud. **Iirimaa, Itaalia, Kreeka, Saksamaa, Sloveenia ja Ühendkuningriigi (Šotimaa)** esitatud teave oli ebapiisav.

Laste käsitlemine eriti kaitsetute ohvritena on ette nähtud spetsiaalsete abi- ja kaitsemeetmetega (välja arvatud **Ühendkuningriigis (Gibraltari)**, kus see säte on sõna-sõnalt üle võetud). Nende meetmetega tagatakse, et lapsohvritel on õigus anda ütlusi viisil, mis kaitseb neid tõendite esitamise eest avalikul kohtuistungil, ja et nendega tegelevad vaid inimesed, kes on saanud sellekohase eriväljaõppe.

- Artikli 19 lõike 5 kohaselt peavad liikmesriigid võtma vajaduse ja võimaluse korral meetmed, et pakkuda abi ja toetust lapsohvrite perekondadele, kui perekond asub liikmesriigi territooriumil. **Austrias, Belgias, Bulgaarias, Eestis, Horvaatias, Iirimaa, Küproses, Leedus, Madalmaades, Maltas, Portugalis, Slovakkias, Soomes ja Ühendkuningriigis** on võetud meetmeid, millega see säte on üle võetud, kuid teiste liikmesriikide esitatud teave oli ebapiisav.

⁵ Näiteks hindamine võib hõlmata lapsohvri olukorda, lähtudes perekonna, lapse, kooli, lasteaia, sugulaste või teiste ametiasutuste kogutud teabest, lapse arengut ja vajaduste rahuldamist, vanemate võimekust, lapse ja perekonna sotsiaalset keskkonda, lapse vaateid ja soove ning lapse vanust, tervises seisundit, intellektuaalset küpsust ja kultuurilist identiteeti.

⁶ Nõukogu 15. märtsi 2001. aasta raamotsus 2001/220/JSK ohvrite seisundi kohta kriminaalmenetluses. Seda asendab 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded.

2.2.3. Lapsohvri kaitse kriminaaluurimises ja -menetluses (artikkel 20)

Artiklis 20 on liikmesriikidele sätestatud nõuded ohvrite kaitse kohta kriminaaluurimises ja -menetluses.

- Suurem osa liikmesriike (**BG, CY, CZ, DE, EE, EL, ES, FR, FI, HR, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK ja UK (Gibraltar)**) on võtnud meetmeid tagamaks, et pädevad asutused määravad kriminaaluurimise ja -menetluse ajal lapsohvrile eriesindaja kooskõlas artikli 20 lõikega 1. **Austria, Belgia ja Ühendkuningriigi (Põhja-Iirimaa, Šotimaa, Inglismaa ja Walesi)** esitatud teave oli ebapiisav.
- Artikli 20 lõike 2 järgi tagavad liikmesriigid, et lapsohvritele pakutakse viivitamata juurdepääsu õigusnõustamisele ja esindamisele, mis peab olema tasuta, kui ohvril ei ole piisavalt rahalisi vahendeid. Enamikus liikmesriikides on kehtestatud õigusaktid, millega on see säte üle võetud. Teave **Austria, Eesti, Iirimaa, Leedu, Poola, Rumeenia, Saksamaa, Tšehhi Vabariigi ja Ühendkuningriigi (Inglismaa, Walesi, Šotimaa ja Põhja-Iirimaa)** kohta oli ebapiisav.
- Artikli 20 lõikes 3 kirjeldatakse mitmeid nõudeid, mida tuleb arvestada lapsohvrit hõlmava kriminaaluurimise ja eelkõige vestluste käigus. **Horvaatias, Kreekas, Leedus, Maltas, Portugalis, Rootsis, Rumeenias ja Ühendkuningriigis (Inglismaal, Walesis, Põhja-Iirimaa ja Gibraltaril)** on kehtestatud vajalikud meetmed artikli 20 lõike 3 ülevõtmiseks, kuid teiste liikmesriikide esitatud teave oli ebapiisav.
- Kooskõlas artikli 20 lõikega 4 on enamik liikmesriike võtnud meetmeid tagamaks, et lapsohvriga või lapstunnistajaga peetud vestlused salvestatakse audiovisuaalselt ja salvestatud vestlusi võib kasutada kriminaalasja kohtumenetluses tõendina. **Austria, Iirimaa, Malta, Poola ja Soome** esitatud teave oli ebapiisav.
- Artikli 20 lõike 5 järgi peavad liikmesriigid võtma meetmeid tagamaks, et kohtuistungil võib kuulutada kinniseks või see võib toimuda lapsohvri kohalolekuta. Enamik liikmesriike on selle artikli üle võtnud, ehkki **Belgia, Poola, Soome ja Ühendkuningriigi (Šotimaa)** esitatud teave oli ebapiisav.
- Kooskõlas artikli 20 lõikega 6 on enamik liikmesriike võtnud meetmeid lapsohvri eraelu puutumatuse, isiku ja kujutise kaitsmiseks ning selleks, et vältida mis tahes sellise teabe levitamist avalikkusele, mille kaudu on võimalik ohvri isikut kindlaks teha. **Belgia, Poola, Portugali, Saksamaa ja Sloveenia** esitatud teave oli ebapiisav.

2.3. Ennetusmeetmed (artiklid 10 ja 21–25)

2.3.1. Süüdimõistvast kohtuotsusest tulenev õiguste äravõtmine (artikkel 10)

Artikkel 10 käsitleb lastevastaste süütegude ennetamist süüdimõistvast kohtuotsusest tuleneva õiguste äravõtmise kaudu.

- Artikli 10 lõike 1 järgi peavad liikmesriigid nägema ette meetmed tagamaks, et lapsevastases seksuaalsüüteoos süüdi mõistetud füüsilise isiku puhul võib ajutiselt või alaliselt tõkestada vähemalt tema kutsetegevust, mis eeldab otseseid ja korrapäraseid kontakte lastega. Mõned liikmesriigid (**BE, BG, EL, ES, LT, PT ja RO**) on otsustanud õiguste ajutise äravõtmise kasuks, kuid **Luksemburgis ja Slovakkias** on otsustatud vastavad õigused alaliselt ära võtta. **Iirimaa, Horvaatias, Maltas, Prantsusmaal, Saksamaal, Ungaris ja Ühendkuningriigis (Inglismaal, Walesis, Põhja-Iirimaa ja Šotimaal)** on õigusi võimalik ära võtta nii ajutiselt kui ka alaliselt. Kuid **Eesti, Küprose, Läti, Madalmaade ja Soome** õigusaktidest ei ilmne, kas

selline õiguste äravõtmine on alaline või ajutine. **Rootsi** on kõnealuse sätte üle võtnud sel moel, et seal tehakse süstemaatilisi taustakontrolle töökohtadel, mis eeldavad kontakte lastega, ja seal ei ole ette nähtud eraldi sätet õiguste äravõtmise kohta.

Austria, Itaalia, Poola, Sloveenia, Tšehhi Vabariigi ja Ühendkuningriigi (Gibraltari) esitatud teave oli ebapiisav.

- Artikli 10 lõike 2 kohaselt näevad liikmesriigid ette meetmed, millega tagatakse tööandjatele isiku kutsealaseks või vabatahtlikuks tegevuseks värbamisel õigus nõuda teavet süüdimõistva kohtuotsuse või õiguste äravõtmise kohta. Enamikus liikmesriikides on see sätte üle võetud. Näiteks on teabe hankimiseks võimalik nõuda isiku karistusandmete (**BE, ES, FI, HR, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SE, SK** ja **UK**), süüdimõistetute registri andmete (**LT**), karistusregistri andmete (**LV**), nõuetekohase käitumise andmete (**DE**), politseiregistri andmete (**CY**), kriminaalkaristusi käsitlevate andmete (**EE**) või riikliku automatiseeritud seksuaal- või vägivallasüütegude toimepanijate toimiku (**FR**) esitamist.
- Seoses artikli 10 lõikega 3 on enamik liikmesriike võtnud üle nõude edastada teave, mis käsitleb süüdimõistvat kohtuotsust ja õiguste äravõtmist kooskõlas raamotsuses 2009/315/JSK (mis käsitleb karistusregistrite andmete vahetamist) sätestatud korraga⁷. Siiski näib, et mõnes liikmesriigis ei ole teabe edastamine endiselt tagatud, kui teised liikmesriigid taotlevad andmeid varasemate kriminaalkorras süüdimõistmistest kohta. Mõnel juhul ei ole sellise teabe edastamine õigusaktidest tulenev kohustus (**BE, CZ, IE, LV, MT** ja **SE**) Teistel juhtudel on mindud kaugemale direktiivi nõudest, mille kohaselt peab puudutatud isik (liikmesriigi A kodanik) olema nõus sellega, et riik, kus ta kavatseb töötada või tegeleda vahatahtliku tegevusega (liikmesriik B), väljastab tema karistusandmeid ning on nähtud ette konkreetne nõue, mille kohaselt peab puudutatud isikult taotlema täiendavat nõusolekut süüdimõistvat kohtuotsust käsitleva teabe edastamiseks liikmesriigist A liikmesriiki B (**FI, LU** ja **UK (Inglismaa, Wales, Põhja-Iirimaa ja Šotimaa)**)).

2.3.2. Kuritarvitamise võimaluste ja lastega seotud seksiturismi reklaamimise vastased meetmed (artikkel 21)

Artiklis 21 sätestatakse kuritarvitamise võimaluste ja lastega seotud seksiturismi reklaamimist ennetavad/keelavad meetmed.

- Artikli 21 punktis a käsitletakse lastevastaste seksuaalsüütegude toimepanemise võimalust reklaamiva materjali levitamise keeldu/ennetamist. Kui **Austrias, Belgias, Eestis, Itaalias, Kreekas, Küproses, Lätis, Maltas** ja **Slovakkias** on artikli 21 punktis a märgitud reklaam kuriteona karistatav, siis **Lätis, Poolas, Portugalis, Prantsusmaal, Rumeenias, Saksamaal** ja **Soomes** on see direktiivi sätte võetud üle avaliku kihutamise koosseisu kaudu.
- Artikli 21 punktis b käsitletakse teistele isikutele kõnealuste süütegude toimepanemise eesmärgil reisi korraldamise keeldu/ennetamist. Enamikus liikmesriikides on võetud mitmesuguseid meetmeid, millega on see sätte üle võetud. Näiteks **Austrias, Bulgaarias** ja **Soomes** on selline tegevus kriminaliseeritud kaasaaitajate suhtes kohaldatavate sätete ja praktiliste meetmete kaudu, **Leedus, Slovakkias** ja **Tšehhi Vabariigis** aga on selline tegevus karistatav üksnes kaasosaliste suhtes kohaldatava sätte kaudu isegi juhul, kui põhikuritegu ei ole

⁷ Vt joonealune märkus 1.

sooritatud. **Kreekas, Küproses, Itaalias ja Maltas** on kehtestatud konkreetne süütegu, millega nähakse ette karistus kolmandatele isikutele lastevastaste süütegude eesmärgil reise korraldamise eest.

2.3.3. Ennetavad sekkumisprogrammid või -meetmed (artikkel 22)

Artikli 22 järgi peavad liikmesriigid tagama, et isikul, kes usub, et ta võib toime panna mõne kõnealuse süüteo, on võimalus saada osa tõhusatest sekkumisprogrammidest või -meetmetest, mis on loodud selliste süütegude toimepanemise riski hindamiseks ja vältimiseks. **Austrias, Bulgaarias, Madalmaades, Saksamaal, Slovakkias, Soomes ja Ühendkuningriigis (Inglismaal, Walesis, Põhja-Iirimaal ja Šotimaal)** on kehtestatud vajalikud meetmed selle sätte ülevõtmiseks, kuid teiste liikmesriikide esitatud teave oli ebapiisav.

2.3.4. Ennetusmeetmed (artikkel 23)

Artikli 23 kohaselt on liikmesriigid kohustatud võtma vajalikke meetmeid, et ennetada laste seksuaalset kuritarvitamist ja ärakasutamist.

- Artikli 23 lõige 1 käsitleb haridus- ja koolitusmeetmeid. Kui **Kreekas, Küproses, Hispaanias ja Leedus** on see artikkel võetud üle konkreetsete õigusnormidega, siis **Bulgaarias, Portugalis ja Tšehhi Vabariigis** on kasutatud muid meetmeid, näiteks riiklikke tegevuskavasid ja strateegiaid. **Madalmaades, Poolas, Rootsis, Rumeenias ja Ühendkuningriigis (Inglismaal, Walesis, Põhja-Iirimaal ja Šotimaal)** rakendatakse õigusaktides sätestatud üldmeetmeid koos kampaaniate ja projektidega.
- Artikli 23 lõikes 2 käsitletakse teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniaid, mida võimaluse korral korraldatakse koos kodanikuühiskonna organisatsioonidega. Kõik liikmesriigid on selle sätte üle võtnud. Seda on tehtud näiteks haridusprogrammide kaudu (**AT, BE, CY, FR, LU, LV, MT, PT, SK ja UK (Inglismaa, Wales ja Põhja-Iirimaa)**)).
- Artikli 23 lõikes 3 käsitletakse korrapäraste koolituste korraldamist ametnikele, kes võivad kokku puutuda lapsohvritega. Enamikus liikmesriikides on võetud meetmed, millega on see säte üle võetud. **Kreekalt, Iirimaalt, Itaalialt, Ungarilt ja Ühendkuningriigilt (Šotimaa)** saadud teave oli ebapiisav.

2.3.5. Vabatahtlikkusel põhinevad sekkumisprogrammid või -meetmed kriminaalmenetluse käigus või pärast seda (artikkel 24)

Artikkel 24 reguleerib sekkumisprogrammide või -meetmete pakkumist kriminaalmenetluse käigus või pärast seda.

- Artikli 24 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid tagama võimaluse saada nii vanglas kui ka väljaspool vanglat kogu kriminaalmenetluse jooksul osa tõhusatest sekkumisprogrammidest või -meetmetest, mille eesmärk on vältida või minimeerida süütegude kordumise riski. Ehkki mitmed liikmesriigid on võtnud meetmeid selle sätte ülevõtmiseks, oli **Austria, Hispaania, Iirimaa, Itaalia, Küprose, Luksemburgi, Läti, Poola, Portugali, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Tšehhi Vabariigi, Ungari ja Ühendkuningriigi (Põhja-Iirimaa, Šotimaa ja Gibraltari)** esitatud teave ebapiisav.
- Artikli 24 lõike 2 järgi peavad sekkumisprogrammid või -meetmed vastama seksuaalsüütegusid toime panevate laste arenguga seotud erivajadustele. Liikmesriigid on selle sätte üle võtnud erineval moel, näiteks õigusaktidega (**BG, HR**

ja RO), nii õigusaktide kui ka muude meetmetega (HU, LT ja MT) või muude meetmetega (FI, NL ja UK (Inglismaa, Wales, Põhja-Iirimaa ja Šotimaa)).

- Artikli 24 lõike 3 kohaselt peavad sekkumisprogrammid või -meetmed olema tagatud isikutele, kelle suhtes on algatatud kriminaalmenetlus (artikli 24 lõike 3 punkt a), ja süüdimõistatud isikutele (artikli 24 lõike 3 punkt b). **Kreekas, Küproses, Madalmaades, Maltas, Rumeenias ja Ühendkuningriigis** on võetud meetmeid artikli 24 lõike 3 punkti a ülevõtmiseks ning **Bulgaarias, Hispaanias, Horvaatias, Itaalias, Kreekas, Küproses, Leedus, Madalmaades, Maltas, Rumeenias, Saksamaal, Soomes ja Ühendkuningriigis** artikli 24 lõike 3 punkti b ülevõtmiseks. Ülejäänud liikmesriikide esitatud teave oli ebapiisav.
- Artikli 24 lõike 4 alusel kohustuvad liikmesriigid tagama, et isikute puhul, kellel on õigus saada osa sekkumisprogrammide või -meetmetest, hinnatakse nende ohtlikkust ja süütegude kordumise võimalikku riski eesmärgiga teha kindlaks asjakohased sekkumisprogrammid või -meetmed. **Austrias, Horvaatias, Kreekas, Leedus, Maltas, Rootsis ja Rumeenias** on võetud meetmeid selle sätte ülevõtmiseks, kuid ülejäänud liikmesriikide esitatud teave oli ebapiisav.
- Artikli 24 lõike 5 järgi peavad liikmesriigid tagama, et isikud, kellel on õigus saada osa sekkumisprogrammide või -meetmetest, on täiesti teadlikud asjaomase ettepaneku põhjustest (artikli 24 lõike 5 punkt a), annavad nõusoleku osaleda programmides või -meetmetes, olles asjaoludest täiesti teadlikud (artikli 24 lõike 5 punkt b), ja võivad keelduda osalemast ning, kui tegemist on süüdi mõistatud isikutega, neid teavitatakse sellise keeldumisega kaasnevatest võimalikest tagajärgedest (artikli 24 lõike 5 punkt c). **Austrias, Bulgaarias, Eestis, Küproses, Leedus, Maltas, Soomes ja Ühendkuningriigis (Gibraltaril)** on võetud meetmeid artikli 24 lõike 5 punktide a ja b ülevõtmiseks ning **Eestis, Küproses, Leedus, Maltas, Prantsusmaal, Soomes ja Ühendkuningriigis (Gibraltaril)** artikli 24 lõike 5 punkti c ülevõtmiseks. Teiste liikmesriikide esitatud teave oli ebapiisav.

2.3.6. Lastepornot sisaldavate või levitavate veebisaitide vastased meetmed (artikkel 25)

Palun vaadake eraldi aruannet selle artikli ülevõtmise kohta⁸.

⁸ Vt joonealune märkus nr 3.

3. KOKKUVÕTE JA EDASISED SAMMUD

Direktiiv on kõikehõlmav õigusraamistik, mille tulemusena on liikmesriikides tehtud olulisi edusamme ning muudetud karistusseadustikke, kriminaalmenetlust ja valdkondlikke õigusakte, lihtsustatud ja seostatud menetlusi, loodud või parandatud koostööprogramme ning täiustatud riiklike osalejate tegevuse koordineerimist. Komisjon tunnustab liikmesriikide suuri jõupingutusi direktiivi ülevõtmisel.

Siiski on veel palju ruumi direktiivi kõikide võimaluste ärakasutamiseks nii, et liikmesriikides rakendataks kõiki selle sätteid täielikult.

Praegune analüüs näitab, et mõned suuremad probleemid liikmesriikide jaoks võivad olla seotud ennetusmeetmete ja süütegude toimepanijatele mõeldud sekkumisprogrammidega (artiklid 22, 23 ja 24), materiaalse karistusõigusega (artiklid 3, 4 ja 5) ning lapsohvritele pakutava abi, toetuse ja kaitsemeetmetega (artiklid 18, 19 ja 20).

Vähem probleeme näivad olevat põhjustanud sätted, mis on seotud kihutamise, kaasaaitamise ja katsega (artikkel 7), vastastikusel nõusolekul põhinevate seksuaaltegevustega (artikkel 8), arestimise ja konfiskeerimisega (artikkel 11) ning juriidiliste isikute vastutuse ja nende suhtes kohaldatavate karistustega (artiklid 12 ja 13).

Arvestades direktiivi ulatuslikkust, keskendub komisjon selle tagamisele, et direktiivi ülevõtmine viiakse lõpuni kõikjal ELis ja selle sätteid rakendatakse korrektselt. Seetõttu ei ole komisjonil praegu ettepanekuid direktiivi muutmiseks või täiendavate õigusaktide vastuvõtmiseks. Selle asemel pöörab komisjon põhitähelepanu selle tagamisele, et kogu direktiivist tulenev lisandväärtus töötab laste kasuks ning liikmesriigid võtavad direktiivi üle ja rakendavad seda täielikult.

Komisjon pakub liikmesriikidele jätkuvalt tuge, et tagada direktiivi ülevõtmine ja rakendamine rahuldavas ulatuses. Selle raames jälgitakse, et riiklikud meetmed oleksid kooskõlas direktiivi vastavate sätetega. Vajaduse korral kasutab komisjon rikkumismenetluse kaudu oma aluslepingutest tulenevat sunniõigust. Direktiivi rakendamist toetab komisjon ka parimate tavade väljatöötamise ja vahetamise edendamise ja konkreetsetes valdkondades, näiteks ennetusmeetmete ja süütegude toimepanijatele mõeldud sekkumisprogrammide vallas.